ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
zo 14. októbra 2004 *

Vo veci C-340/02,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti na základe článku 226 ES, podaná 24. septembra 2002,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: M. Nolin, splnomocnený zástupca, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Francúzskej republike, v zastúpení: G. Bergues, S. Pailler a D. Petrausch, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia S. von Bahr a K. Schiemann (spravodajca),

generálny advokát: L. A. Geelhoed,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na správu sudcu spravodajcu,

so zreteľom na pripomienky predložené účastníkmi konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. marca 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 V žalobe Komisia Európskych spoločenstiev žiada Súdny dvor, aby určil, že Francúzska republika si tým, že Communauté urbaine du Mans (ďalej len „CUM") uzavrela zmluvu o vypracovaní štúdií, ktorej predmetom je okrem iného pomoc zhotoviteľovi konštrukcie čističky odpadových vôd v Chauvinière, bez predchádzajúceho zverejnenia oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*, nesplnila povinnosti, ktoré jej

vyplývajú zo smernice Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb (Ú. v. ES L 209, s. 1, ďalej len „smernica"), najmä z článku 15 ods. 2.

Právny rámec

2 Článok 7 ods. 1 smernice stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na verejné zmluvy na poskytnutie služieb, ktorých predpokladaná cena bez dane z pridanej hodnoty nie je nižšia ako 200 000 ECU."

3 Podľa článku 8 smernice musia byť zmluvy, ktorých predmetom sú služby uvedené v prílohe I A, uzavreté v súlade s ustanoveniami kapitol III až VI uvedenej smernice.

4 V hlave V smernice s nadpisom „Spoločné pravidlá oznamovania" článok 15 ods. 2 stanovuje:

„Obstarávatelia, ktorí chcú vyhlásiť verejné obstarávanie na práce [služby — *neoficiálny preklad*] metódou verejnej súťaže alebo užšej súťaže, alebo — za podmienok uvedených v článku 11 — rokovacieho konania, uverejnia [zverejnia — *neoficiálny preklad*] svoj úmysel prostredníctvom oznamu."

5 V hlave III smernice s nadpisom „Výber postupov verejného obstarávania a pravidiel súťaže návrhov" článok 11 ods. 3 umožňuje odchýliť sa od povinnosti zverejnenia oznámenia o vyhlásení metódy:

„Obstarávatelia môžu uzavrieť verejnú zmluvu na poskytnutie služby na základe rokovacieho konania bez zverejnenia oznamu v týchto prípadoch:

...

c) ak sa zmluva uzatvára po súťaži návrhov a musí [byť — *neoficiálny preklad*] podľa uplatňovaných pravidiel uzavretá s úspešným záujemcom alebo jedným z úspešných záujemcov. Ak je viac úspešných záujemcov, budú všetci pozvaní, aby sa zúčastnili rokovaní;

..."

6 Podľa článku 1 písm. g) smernice:

„[Na účely tejto smernice] súťaž návrhov je taký vnútroštátny postup, ktorý obstarávateľovi umožňuje získať návrh, najmä z oblasti územného plánovania, architektúry, stavebného inžinierstva a spracovania údajov, ktorý vybrala porota v súťaži, s udelením alebo bez udelenia cien."

Skutkový stav

7 CUM zverejnila viacero výziev na predkladanie ponúk týkajúcich sa poskytnutia služieb pri prácach na úprave čističky odpadových vôd v Chauvinière.

8 Na tieto účely bol naplánovaný pracovný harmonogram pozostávajúci z nasledujúcich troch etáp:

— prvá etapa: realizačná štúdia úpravne vody s cieľom zabezpečiť súlad čističky odpadových vôd v Chauvinière s európskymi normami v oblasti životného prostredia,

— druhá etapa: zmluva o vypracovaní štúdií, ktorej predmetom je: 1. pomoc zhotoviteľovi konštrukcie pri vypracovaní podrobného technického programu na základe riešenia vybraného v prvej etape; 2. vypracovanie štúdie o vplyvoch, ktorá analyzuje všetky vplyvy prevádzky na životné prostredie; a 3. pomoc zhotoviteľovi konštrukcie pri analýze predložených ponúk v rámci postupu, ktorý je predmetom tretej etapy,

— tretia etapa: vypracovanie návrhu konštrukcie a jej realizácia.

9 V úradnom vestníku boli zverejnené dve oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania, a to vo vestníku z 30. novembra 1996, séria S č. 233, a v úradnom vestníku z 10. decembra 1998, séria S č. 239.

10 Oznámenie zverejnené 30. novembra 1996 sa týkalo užšej súťaže pre súťaž návrhov, ktorej predmetom bola realizačná štúdia plánovaná v prvej etape. V tejto súťaži návrhov bola k dispozícii cena vo výške 200 000 FRF pre každého z troch vybraných záujemcov, čiže celková výška cien bola 600 000 FRF.

11 Uvedené oznámenie v bode 2 uvádzalo, že záujemca, ktorého riešenie bude vybraté v rámci súťaže návrhov týkajúcej sa prvej etapy, „bude môcť byť vyzvaný, aby spolupracoval pri realizácii svojej myšlienky v rámci zmluvy o vypracovaní štúdií, ktorej predmetom bude (okrem iného) pomoc zhotoviteľovi konštrukcie", ktorá bola plánovaná v prvej a tretej časti druhej etapy.

12 Oznam zverejnený 10. decembra 1998 sa týkal tretej etapy.

Konanie pred podaním žaloby

13 Listom zo 7. októbra 1999 Komisia vyzvala francúzske orgány, aby jej oznámili svoje pripomienky k podmienkam a spôsobu, akým sa uskutočnili uvedené výzvy na predkladanie ponúk.

14 Keďže francúzske orgány neposkytli na tento list oficiálnu odpoveď, zaslala im Komisia listom z 3. augusta 2000 výzvu s tromi výhradami týkajúcimi sa porušenia článku 27 ods. 2, článku 15 ods. 2 a článku 36 ods. 1 smernice.

15 Listom z 21. novembra 2000 francúzske orgány namietali všetky výhrady uvedené vo výzve Komisie. Keďže Komisia pokladala odpoveď za nedostatočnú, zaslala listom z 26. júla 2001 odôvodnené stanovisko, v ktorom zopakovala svoje výhrady.

16 Francúzske orgány odpovedali na odôvodnené stanovisko listom zo 4. februára 2002. Uznali v ňom odôvodnenosť prvej a tretej výhrady Komisie.

17 Za takých okolností sa Komisia rozhodla podať žalobu, ktorej predmet sa obmedzuje len na druhú výhradu uvedenú v odôvodnenom stanovisku.

O žalobe

Tvrdenia účastníkov konania

18 Komisia v žalobe tvrdí, že zmluva o pomoci zhotoviteľovi konštrukcie, ktorá je predmetom druhej etapy a ktorej cena dosahuje výšku 4 502 137,90 FRF, sa týkala iných plnení, než o aké išlo v súťaži návrhov začatej oznámením z 30. novembra 1996. Preto mala byť uvedená zmluva predmetom zverejnenia a súťaže v súlade so spoločnými pravidlami oznamovania a účasti podľa hláv V a VI smernice. Táto zmluva však bola uzavretá s úspešným záujemcom zo súťaže návrhov organizovanej na vypracovanie realizačnej štúdie plánovanej v prvej etape, a to bez akéhokoľvek zverejnenia alebo súťaže na úrovni Spoločenstva.

19 Komisia tvrdí, že zmienka obsiahnutá v oznámení o verejnom obstarávaní zverejnenom roku 1996, podľa ktorej úspešný záujemca súťaže môže byť vyzvaný, aby spolupracoval so zhotoviteľom konštrukcie v rámci druhej etapy, nie je relevantná a v žiadnom prípade nezbavuje obstarávateľa povinností, ktoré mu vyplývajú zo smernice.

20 Komisia dodáva, že zásada rovnosti zaobchádzania so záujemcami zakotvená v smernici ukladá, aby bol predmet obstarávania jasne vymedzený a nemohol byť rozšírený v priebehu výberového konania. Z tejto zásady rovnako vyplýva, že kritériá výberu musia byť jasne určené. To znamená, že nielenže úspešný záujemca nemal žiadnu istotu ani nárok v prípade realizácie iných plnení v rámci prípadnej ďalšej zmluvy o technickej pomoci zhotoviteľovi konštrukcie, ale ani nebolo určené žiadne kritérium na uzavretie takejto následnej zmluvy.

21 Vo svojom vyjadrení k žalobe francúzska vláda predovšetkým tvrdí, že predmetné ustanovenia týkajúce sa oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania z 30. novembra 1996 a usmernenia, na ktoré sa oznam odvolával a ktoré obsahuje podrobnejšie informácie, neponechávali žiadnu pochybnosť o vôli CUM vyhradiť si možnosť uzavrieť s úspešným záujemcom zo súťaže návrhov zmluvu o vypracovaní štúdií, ktorých predmetom je pomoc zhotoviteľovi konštrukcie. V dôsledku toho mohla byť zmluva o pomoci zhotoviteľovi konštrukcie uzavretá s úspešným záujemcom zo súťaže návrhov bez predchádzajúceho zverejnenia oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania.

22 Francúzska vláda po druhé tvrdí, že článok 11 ods. 3 písm. c) smernice v tomto prípade zbavuje povinnosti zverejniť oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania.

23 Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, že kritériá na uzavretie zmluvy o pomoci zhotoviteľovi konštrukcie neboli určené v oznámení z 30. novembra 1996, čím bola porušená zásada rovnosti zaobchádzania so záujemcami, francúzska vláda zastáva názor, že táto výhrada sa musí považovať za neprípustnú v rozsahu, v akom sa po prvýkrát

objavuje v žalobe, t. j. v akom sa francúzska vláda nemohla voči nej brániť v rámci postupu pred podaním žaloby.

24 Pokiaľ ide o tento posledný bod, Komisia tvrdí, že nejde o novú námietku, ale o pripomienku, ktorá slúži na podporu jej stanoviska, a síce že predmet zmluvy sa vzťahoval len na súťaž návrhov.

Posúdenie Súdnym dvorom

O prípustnosti

25 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je účelom konania pred podaním žaloby dať členskému štátu príležitosť na jednej strane, aby splnil svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva, a na druhej strane, aby sa mohol účinne brániť proti námietkam vzneseným Komisiou (pozri najmä rozsudky z 10. mája 2001, Komisia/Holandsko, C-152/98, Zb. s. I-3463, bod 23, a z 15. januára 2002, Komisia/Taliansko, C-439/99, Zb. s. I-305, bod 10).

26 Z toho po prvé vyplýva, že predmet žaloby podanej podľa článku 226 ES je podmienený konaním pred podaním žaloby upraveným v uvedenom ustanovení. Z toho dôvodu musí byť žaloba postavená na rovnakých dôvodoch a tvrdeniach ako odôvodnené stanovisko. Ak teda námietka nebola uvedená v odôvodnenom stanovisku, nie je prípustná v štádiu konania pred Súdnym dvorom (pozri najmä rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 11).

27 Po druhé odôvodnené stanovisko musí obsahovať súvislý a podrobný výklad dôvodov, ktoré viedli Komisiu k presvedčeniu, že si dotknutý členský štát nesplnil niektorú z povinností, ktoré mu vyplývajú zo zmluvy ES (pozri najmä rozsudky zo 4. decembra 1997, Komisia/Taliansko, C-207/96, Zb. s. I-6869, bod 18, a z 15. januára 2002, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 12).

28 V prejednávanom prípade Komisia v bodoch 20 a 21 odôvodneného stanoviska v rámci druhej výhrady tvrdila, že „zmienka uvedená v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania o možnosti, že by ‚úspešný záujemca spolupracoval pri realizácii vybraného návrhu'..., nepriznávala úspešnému záujemcovi zo súťaže návrhov žiadnu istotu alebo nárok, pokiaľ ide o realizáciu iných plnení v rámci prípadnej ďalšej zmluvy o technickej pomoci zhotoviteľovi konštrukcie" a „... že obstarávateľ neprávom vyňal niektoré plnenia týkajúce sa pomoci zhotoviteľovi konštrukcie, plánované v druhej etape celkovej organizačnej schémy, z procesu zverejnenia a súťaže".

29 Za takých okolností je nutné usúdiť, že sa Komisia tvrdením, že kritériá na uzavretie zmluvy o pomoci zhotoviteľovi konštrukcie neboli vymedzené v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania z 30. novembra 1996, čím bola porušená zásada rovnosti zaobchádzania so záujemcami, obmedzila na vysvetlenie výhrady uvedenej v bodoch 20 a 21 odôvodneného stanoviska bez toho, aby sformulovala novú výhradu. Z toho vyplýva, že výhrada neprípustnosti vznesená francúzskou vládou musí byť zamietnutá.

O veci samej

30 V tejto žalobe Komisia v zásade vyčíta francúzskym orgánom, že uzavreli verejnú zmluvu v oblasti pomoci zhotoviteľovi konštrukcie plánovanej v druhej etape bez toho, aby pristúpili k výberovému konaniu stanovenému smernicou.

31 Na úvod je potrebné konštatovať, že podmienky uplatnenia smernice boli v tomto prípade splnené. Štúdie a pomoc zhotoviteľovi konštrukcie, ktoré boli predmetom druhej etapy, predstavujú služby v zmysle článku 8 prílohy I A smernice. Okrem toho minimálna cena zmluvy stanovená v článku 7 ods. 1 smernice bola prekročená.

32 Z toho vyplýva, že zmluvy o poskytnutí uvedených služieb mohli byť v zmysle článku 8 smernice uzavreté len za splnenia pravidiel obsiahnutých v hlave III smernice, najmä v článku 11 a článku 15 ods. 2. Podľa uvedeného ustanovenia mali obstarávatelia povinnosť zverejniť oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania.

33 Francúzska vláda však tvrdí, že možnosť uzavrieť zmluvu týkajúcu sa druhej etapy s úspešným záujemcom zo súťaže návrhov uvedená v oznámení z 30. novembra 1996 zbavila obstarávateľa povinnosti zverejniť nové oznámenie pred uzavretím tejto zmluvy.

34 S týmto tvrdením nemožno súhlasiť. Zásada rovnosti zaobchádzania s rôznymi poskytovateľmi služieb zakotvená v článku 3 ods. 2 smernice a zásada transparentnosti, ktorá z nej vyplýva (pozri analogicky rozsudky z 25. apríla 1996, Komisia/Belgicko, C-87/94, Zb. s. I-2043, body 51 až 53, a zo 7. decembra 2000, Telaustria a Telefonadress, C-324/98, Zb. s. I-10745, bod 61), vyžadujú, aby boli predmet každej zmluvy, ako aj kritériá jej uzavretia jasne vymedzené.

35 Táto požiadavka je daná tým, že predmet zmluvy, ako aj kritériá jej uzavretia sa musia pokladať za rozhodujúce prvky pri rozhodovaní o tom, ktorý postup stanovený v smernici sa má použiť, a pri posúdení, či boli dodržané všetky náležitosti takto zvoleného postupu.

36 V prejednávanom prípade z toho vyplýva, že čisto možnosť uzavrieť zmluvu týkajúcu sa druhej etapy podľa kritérií platných pre inú zmluvu, ktorá sa týkala prvej etapy, nie je to isté ako uzavretie zmluvy na základe niektorého postupu stanoveného smernicou.

37 Francúzska vláda sa takisto odvoláva na článok 11 ods. 3 smernice, ktorý umožňuje obstarávateľom, ktorí použijú rokovacie konanie, odchýliť sa v taxatívne vymenovaných prípadoch od povinnosti zverejniť oznámenie. Podľa článku 11 ods. 3 písm. c) smernice je tomu tak najmä v prípade, keď „sa zmluva uzatvára po súťaži návrhov a musí byť podľa uplatňovaných pravidiel uzavretá s úspešným záujemcom alebo jedným z úspešných záujemcov...".

38 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, ako správne zdôrazňuje Komisia, že toto ustanovenie, keďže predstavuje výnimku zo základného pravidla zmluvy, sa musí vykladať reštriktívne a že ten, kto ho chce použiť, má dôkazné bremeno, pokiaľ ide o skutočnú existenciu výnimočných okolností, ktoré použitie výnimky odôvodňujú (pozri rozsudok z 10. apríla 2003, Komisia/Nemecko, C-20/21 a C-28/01, Zb. s. I-3609, bod 58).

39 V prejednávanom prípade, ako na to poukázal generálny advokát v bode 40 svojich návrhov, časť plnení, ktoré boli predmetom druhej etapy, nepatrí pod pojem súťaže návrhov, tak ako je vymedzený v článku 1 písm. g) smernice, ktorý sa zmieňuje o „návrhu (pláne alebo projekte)". Ak by sa aj prvá časť druhej etapy (pomoc zhotoviteľovi konštrukcie pri vypracovaní podrobného technického programu na základe riešenia vybraného v prvej etape) mohla prípadne pokladať za plán alebo projekt podľa článku 1 písm. g) smernice, nie je tomu tak v prípade tretej časti druhej etapy. Pomoc zhotoviteľovi konštrukcie pri analýze predložených ponúk v rámci postupu, ktorý je predmetom tretej etapy, zjavne nepredstavuje plán alebo projekt v zmysle článku 1 písm. g) smernice.

40 V každom prípade podmienky použitia výnimky podľa článku 11 ods. 3 písm. c) smernice nie sú v tomto prípade splnené. Z názvu uvedeného ustanovenia jasne vyplýva, že zbavenie sa povinnosti zverejniť oznámenie je možné len vtedy, ak predmetná zmluva nadväzuje na súťaž návrhov a musí byť uzavretá s úspešným záujemcom alebo jedným z úspešných záujemcov.

41 Ako potvrdzuje generálny advokát v bode 45 svojich návrhov, slovné spojenie „uzatvára sa po súťaži návrhov" v zmysle článku 11 ods. 3 písm. c) smernice znamená, že medzi súťažou návrhov a predmetnou zmluvou musí byť priamy funkčný vzťah. Keďže sa daná súťaž návrhov týkala prvej etapy a bola organizovaná s cieľom uzavrieť zmluvu týkajúcu sa tejto etapy, nemožno zmluvu z druhej etapy považovať za uzatvorenú v nadväznosti na ňu.

42 Navyše ustanovenie v bode 2 oznámenia o vyhlásení metódy verejného obstarávania z 30. novembra 1996 stanovuje iba možnosť, nie povinnosť zveriť druhú etapu úspešnému záujemcovi zo súťaže návrhov týkajúcej sa prvej etapy. Nie je preto možné tvrdiť, že zmluva týkajúca sa druhej etapy musí byť uzavretá s úspešným záujemcom alebo jedným z úspešných záujemcov zo súťaže návrhov.

43 Z tohto dôvodu sa výnimka z povinnosti zverejniť oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania stanovená v článku 11 ods. 3 písm. c) smernice nevzťahuje na prejednávaný prípad.

44 Z uvedeného vyplýva, že druhá etapa nebola zverejnená v oznámení o vyhlásení metódy verejného obstarávania v súlade s pravidlami smernice, hoci sa na ňu smernica vzťahuje.

45 Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že Francúzska republika si tým, že CUM uzavrela verejnú zmluvu týkajúcu sa pomoci zhotoviteľovi konštrukcie čističky odpadových vôd v Chauvinière bez predchádzajúceho zverejnenia oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania v úradnom vestníku, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo smernice, najmä z článku 15 ods. 2.

O trovách

46 V súlade s článkom 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Francúzsku republiku na náhradu trov konania a táto nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1) **Francúzska republika si tým, že Communauté urbaine du Mans uzavrela zmluvu o vypracovaní štúdií týkajúcu sa pomoci zhotoviteľovi konštrukcie čističky odpadových vôd v Chauvinière bez toho, aby predtým zverejnila oznámenie o vyhlásení metódy verejného obstarávania v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú zo smernice Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb, najmä z článku 15 ods. 2.**

2) **Francúzska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy